

Obsah:

OBSAH:	3
1. PŘEDMĚT PSYCHOLOGIE	7
1. 1 ZÁKLADNÍ TEORETICKÉ OBORY PSYCHOLOGIE	7
1. 2 APLIKOVANÉ PSYCHOLOGICKÉ OBORY	9
2. ANTICKÁ PSYCHOLOGIE - ZROZENÍ "PSÝCHÉ"	11
3. VĚDECKÁ PSYCHOLOGIE	15
3. 1 BIOLOGICKÝ PŘÍSTUP	15
3. 2 TVAROVÁ PSYCHOLOGIE	16
3. 3 BEHAVIORÁLNÍ PSYCHOLOGIE	16
3. 4 HLUBINNÁ PSYCHOLOGIE	17
3. 5 HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE	22
4. METODY PSYCHOLOGIE	27
4. 1 POZOROVÁNÍ	27
4. 2 EXPERIMENT	29
4. 3 ROZHOVOR	30
4. 4 DOTAZNÍKOVÉ METODY	32
4. 5 PSYCHOLOGICKÉ TESTY	33
4. 6 HODNOCENÍ PRODUKTŮ ČINNOSTI	34
5. POČÁTKY VÝVOJE DÍTĚTE	35
5. 1 LÁSCĚ I MATERSKÉ SE MUSÍME NAUČIT!	35
5. 2 PRENATALNÍ OBDOBÍ	37
5. 3 PŘIROZENÝ PŘÍCHOD NA SVĚT	37
5. 4 NOVOROZENECKÉ OBDOBÍ	38
5. 5 KOJENECKÉ OBDOBÍ	38
5. 6 BATOLECÍ OBDOBÍ	39
6. VÝVOJ OSOBNOSTI – ZRÁNÍ ČI UČENÍ?	41
6. 1 VNITRNÍ VÝBAVA – ZRÁNÍ	41
6. 2 VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ	42
6. 3 DIFERENCIAČNÍ POJETÍ VÝVOJE OSOBNOSTI	44
6. 4 STADIÁLNÍ POJETÍ VÝVOJE OSOBNOSTI	45
6.4.1 <i>Freudovo pojetí psychosexuálního vývoje</i>	45
6.4.2 <i>Eriksonovo pojetí psychosociálního vývoje</i>	47
6.4.3 <i>Piagetovo pojetí kognitivního vývoje</i>	53
6.4.4 <i>Kolbergovo pojetí mravního vývoje osobnosti</i>	56
7. OBECNÉ ZÁKONITOSTI PSYCHIKY	59
7. 1 PSYCHICKÉ PROCESY	59
7. 2 PSYCHICKÉ STAVY	60
8. VĚDOMÍ	67
8. 1 STUPŇOVITOST VĚDOMÍ	67
8. 2 STAVY VĚDOMÍ – BIOLOGICKÉ HLEDISKO	67
9. PSYCHICKÁ STRUKTURA OSOBNOSTI	71
9. 1 VLOHY, SCHOPNOSTI, DOVEDNOSTI	71
9. 2 INTELIGENCE	73
9. 3 SOCIÁLNÍ INTELIGENCE	74

10. TVOŘIVOST	79
10.1 PRODUKTY TVOŘIVOSTI	79
10.2 TVŮRČÍ OSOBNOST	79
10.3 TVŮRČÍ PROCES	83
11. TEMPERAMENT A CHARAKTER, RYSY OSOBNOSTI	87
11.1 ANTICKÁ TYPOLOGIE	87
11.2 KRETSCHMER, SCHELDON	88
11.3 I.P.PAVLOV	88
11.4 C. G. JUNG	89
11.5 H. J. EYSENCK	89
12. MOTIVACE	97
12.1 POTŘEBY	97
12.2 MASLOWOVA HIERARCHIE LIDSKÝCH POTŘEB	103
12.3 POCITY	106
12.4 CITY A EMOCE	107
12.5 POSTOJE	108
12.6 ZÁJMY	108
12.7 PŘEDSUDKY	108
13. STRES	111
13.1 STRESOVÁ REAKCE	113
13.2 STRESORY	115
13.3 PTSP- POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA /KATASTROFICKÝ SYNDROM/	118
13.4 STRATEGIE ZVLÁDNUTÍ STRESU I OBRANNÉ MECHANISMY	122
14. ZAČLEŇOVÁNÍ ČLOVĚKA DO SPOLEČNOSTI	127
14.1 POZICE, STATUS ROLE	127
14.2 SKUPINOVÉ NORMY	127
14.3 SKUPINOVÁ KONFORMITA	128
15. SOCIÁLNÍ KOGNICE	131
16. TEORIE KOMUNIKACE	137
17. NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE	141
17.1 MIMIKA	141
17.2 ZRAKOVÝ KONTAKT	141
17.3 GESTA	142
17.4 HAPTIKA	142
17.5 POSTOJE	144
17.6 PROXEMIKA	144
17.7 PŘEDMĚTY KOLEM NÁS	148
18. VERBÁLNÍ KOMUNIKACE A NEVERBÁLNÍ SLOŽKY ŘEČI	149
18.1 ŘEČ	149
18.2 PŘÍPRAVA VLASTNÍHO MLUVENÉHO PROJEVU	151
18.3 UMĚNÍ NASLOUCHAT	152
19. SOCIÁLNÍ KONFLIKT	155
19.1 KONFLIKT INTERPERSONÁLNÍ	155
19.2 ZVLÁDÁNÍ KONFLIKTŮ	156
20. ASERTIVITA	159
20.1 ASERTIVNÍ DOVEDNOSTI	161
20.2 MÝTY KOLEM ASERTIVITY	162

21. PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ.....	167
21.1 SOCIÁLNÍ AFILIACE.....	168
22. SKUPINA A JEJÍ ROZDĚLENÍ.....	171
22.1 SKUPINOVÉ KLIMA.....	171
22.2 KOMUNIKACE VE SKUPINĚ.....	172
22.3 SOCIOMETRIE.....	173
PŘÍLOHA.....	177
LITERATURA.....	179

sami ne. Asi je nejspíše, že i takové problémy patří do okruhu problémů, kterými se psychologové a aplikované obory zabývají.

Ponecháme-li stranou historická vymezení psychologie jako - vědy o duši - vědy o subjektivní zkušenosti či - vědy o chování, můžeme se pokusit o obecnou definici:

Psychologie je věda o lidské psychice, jednání a prožívání

Je to věda na pomezí věd přírodních, společenských a filosofie. Má mezi nimi klíčové postavení, protože předměty ostatních věd, mohou být poznávány jen subjektem (člověkem), zatímco člověk může zkoumat a poznávat sám sebe.

Psychologie ale vznikla i na svůj hmotný základ, biologicky je chápána jako projev činnosti celé lidské nervové soustavy - mozku. Psychická činnost, chování, jednání, aktivita člověka je jednou ze základních kategorií obecného pohledu na lidskou psychiku. Biologičtí předpokládají, psychické činnosti jsou tedy funkce nervového systému člověka.

„Lidský mozek a jeho činnost je však něco, s čím je těžší než vztah duše a těla. K „duši“ a „tělu“ je možno přistoupit „společnost“, Sarcasmy model činnosti mozku, který se nazývá bio-psychosociální model.“

„Člověk se stane, jakmile mozek, s jeho molekulami, buňkami a jejich systémy, se dříve nebo později může objevit v jeho duševní činnosti, ať už si to mozek uvědomuje nebo neuvědomuje. Člověk se objeví v duševní činnosti mozku, objeví se i v jeho vztahu k jeho lidskému prostředí. A mozek proměny v sociálním poli se projeví proměnami duševní činnosti. Ty se projeví změnami činnosti a součty nervových buněk, jejich molekul a atomů.“ (Knebel, 1997, str. 20)

Psychika tedy reguluje s tím prožívání a chování, a když zdaleka ne všechny složky psychiky jsou uvědomované, a citovány bio-psychosociální model ukazuje, že nejde o jednostranné jednoduché vztahy.

1.1 Základní teoretické obory psychologie

Základní psychologické vědy: rozvíjejí a zkoumají obecné zákonitosti lidské psychiky, způsob jakým lidský jedinec získává a zpracovává informace o světě, včetně ostatních lidí, jak se jeho psychika rozvíjí v průběhu vývoje druhu i jak se rozvíjí v průběhu života jedince, zkoumají i psychická onemocnění. Tyto i další obecné poznatky pak jsou využívány v aplikovaných oborech psychologie v mnoha oblastech lidské činnosti.